

93 . Joseni | Județ: Harghita | Punct: Biserica romano-catolică | Anul: 2015

Anul: 2015

Cod RAN: 84567.02

Perioade: Evul Mediu, Perioada modernă

Epoci: Perioada modernă, Epoca medievală târzie

Categorii sit: Religios, ritual și funerar

Autori: Andrea Demjén, Florin Gogâltan, Mihaela Savu

Instituții: Muzeul "Tarisznyás Márton", Gheorgheni, Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca, Christian-Albrechts-Universität zu Kiel

Raport

Cercetarea arheologică preventivă de la biserica romano-catolică din Joseni a făcut parte din proiectul de realizare a unui studiu de parament al bisericii sfințite în cinstea apostolilor Sf. Simion, Sf. Juda Tade și Sf. Fecioară Margareta. Scopul cercetării arheologice preventive a fost acela de a vedea care este adâncimea fundației navei bisericii baroce.

Biserica medievală (gotică), construită la sfârșitul sec. al XV-lea, a funcționat până la dărâmarea sa în 1766, când s-a construit biserica barocă pe care o vedem astăzi. Cele două secțiuni deschise, una în colțul sud-vestic iar cealaltă în colțul nord-vestic, în nava bisericii actuale, sub cor, au dovedit că biserica medievală (gotică) a fost pe axa turnului (Fig. 1).

În secțiunile S 2 (3,50x2,67 m) și S 3 (2,50x3,50 m) au ieșit la iveală zidurile de fundație și de elevație ale navei bisericii medievale (gotice). În S 2 a fost cercetat zidul sudic și vestic al bisericii medievale. După scoaterea pietrelor din nivelul de călcare actual, lângă fundația sudică a bisericii de astăzi a ieșit la iveală elevația zidului bisericii medievale (între zidul sudic al bisericii actuale și cel medieval a rămas o cezură de 0,04-0,06 m). Elevația sudică a avut o grosime de 0,80-0,92 m. Ea este compusă din pietre de andezit și de râu de dimensiuni medii și mici legate cu un mortar alb-cenușiu, relativ compact, amestecat cu pietricele și pigmenți de cărămidă. Din elevația vestică a zidului bisericii medievale s-a păstrat o porțiune de cca. 0,50 m (de la linia fundației), restul fiind demolat și reconstruit în perioada barocă. Atât pe elevația sudică cât și pe cea vestică s-a păstrat tencuiala interioară a bisericii medievale cu două straturi de vâruială. Tencuiala de pe elevația sudică a rămas aproape intactă până la aprox. 0,60-0,80 m înălțime de la linia fundației, iar pe cea vestică s-a păstrat destul de fragmentar. În S 3 după scoaterea pietrelor din nivelul de călcare actual a apărut partea superioară a zidului nordic al bisericii medievale (gotice). Pe partea nord-estică a secțiunii a fost surprins un contrafort, având o grosime de 0,76 m. Aceasta a fost construit împreună cu zidul nordic al bisericii, neputându-se observa nici o breșă între cele două. Elevația nordică a avut o grosime de 0,85-0,90 m. Pe parte vestică o parte din zidul nordic al bisericii a fost scos, iar din zidul vestic al bisericii medievale nu s-a mai păstrat nimic, fiind demolat și reconstruit în totalitate în perioada barocă. Pe elevația nordică s-a păstrat tencuiala interioară a bisericii medievale cu două straturi de vâruială. Tencuiala pe elevația nordică a rămas aproape intactă până la aprox. 0,80 m înălțime. De asemenea pe elevația nordică exterioară a bisericii medievale tencuiala s-a păstrat destul de fragmentar.

În fundația sudică a bisericii baroce a fost descoperită o bucată de frescă din biserica medievală aflată evident în poziție secundară. Pe bucată de frescă s-au putut deosebi trei combinații de culori: alb, negru și roșu cu cinci nuanțe.

În S 2 și de asemenea în S 3 au fost surprinse câteva lespezi de piatră din andezit in situ care au făcut parte din ultimul nivel de călcare și funcționare a bisericii medievale înainte de demolarea sa în 1766. Nivelul de călcare medieval a fost cu 0,91 m mai adânc față de nivelul de călcare actual și cu aprox. 0,45 m față de nivelul de călcare medieval al turnului. Aceasta înseamnă că nivelul de călcare în interiorul bisericii a

fost mai jos decât în turn și probabil la intrarea în biserică au fost amenajate niște scări.

Sub nivelul de călcare, pe toate suprafața, a urmat umplutura mormintelor medievale, premoderne și moderne. În secțiuni au fost descoperit în total 12 morminte dintre care șapte sunt medievale (M15, M18-M23) și cinci premoderne/moderne (M16 și M17, M24 – M26). Dintre acestea din urmă, M16 face parte din ultimele înmormântări din sec. al XVIII-lea, deoarece groapa sa pornește direct de sub lespezile din piatră care reprezintă ultimul nivel de călcare al bisericii înainte de demolare sa între anii 1755-66. În cele 12 morminte nu au fost găsite obiecte de inventar funerar, ce ar permite datarea lor.

Prin cercetarea noastră arheologică s-a putut demonstra că nava bisericii medievale (gotice) de la Joseni a avut o lățime interioară de 7 m și că nivelul de călcare în interiorul bisericii a fost cu 0,45 m mai jos decât nivelul de călcare al turnului. Cele două morminte (M20 și M23) aflate sub zidurile bisericii gotice, în urma analizelor AMS, s-au dovedit a fi din a doua jumătate a secolului al XV-lea, ceea ce dovedește că biserica decopertată parțial de noi a fost construită cândva între sfârșitul sec. al XV-lea și începutul sec. al XVI-lea.

Informații suplimentare online

[Raportul 5606 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapservet Cimec.ro](#)
